

АБАЙ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ
УНИВЕРСИТЕТІ
КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ
УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ АБАЯ

Филология факультеті

Факультет филологии

Докторантураға (PhD) қабылдау емтиханының

БАҒДАРЛАМАСЫ

Мамандық: 8D017 – Тіл мен әдебиет бойынша
мұғалім дайындау (қазақ тілі мен әдебиеті)

Институт директоры

Институт Кеңесінің отырысында бекітілген. Хаттама №7 29.03.2024 ж.

Таңжарыкова А.В.

Кафедра меңгерушісі

Қазақ тілі теориясы және оқыту әдістемесі
бекітілген. Хаттама № 6 23.02.2024 ж.

Ильясова Н.Ә.

кафедрасының мәжілісінде

Кафедра меңгерушісі

Академик С.Қирабаев атындағы қазақ әдебиеті және оны оқыту әдістемесі
кафедрасының мәжілісінде бекітілген. Хаттама № 26.02.2024 ж.

Оспанов Е.

Алматы, 2024

Лексикалық синтагматика мен парадигматика мәселесі. Қазіргі қазақ лексикасындағы сөздердің қолданыс аясы мен мағыналық өрісі, Денотаттық мағына негіздері. Сигнификаттық мағына негіздері. Коннотаттық мағына негіздері. Түркі тілдеріне ортақ сөздердің мағыналық сипаты. Қазақтың байырғы төл сөздерінің мағыналық сипаты. Қазақ лексикасындағы кірме сөздердің мағыналық сипаты. Сөздердің қолданылу өрісіне байланысты түрлері. Архисема, Сема, Семема.

Тілдік ойлау – лексикалық синтагматика негізі. Лексикалық бірліктердің уәждеметанымдық (мотивология) сипаты. Ойлау мен сөйлеудің бірлігі. Семантикалық үш таған. Тілдік таным, сөздік таным. Лексикалық бірліктердің уәждемесін айқындаудағы когнитивтік семантика мәселесі. Сөз мағыналарының коммуникативтік–танымдық концепциясы. Атаулардың коммуникативті– танымдық концепциясы. Сөз мағыналарының парадигмалық өрісі.

Лексикалық бірліктердің функционалдық сипаты. Парадигмалық қатынас — қатысымдық бірліктердің функционалдық сипатын айқындайтын тілдік факт. Атауыштық синтагманың тілдік қатынаста алатын орны. Семасиологиялық синтагманың тілдік қатынаста алатын орны.

Лексикалық бірліктердің ауызша және жазбаша түрлері. Сөйлеу актісіне тән тілдік коммуникация түрлері. Қатысымдық бірліктерге тән вербалды коммуникация. Ауызша тілдік қатынастың ерекшеліктері, оған тән қатысымдық бірліктер.

Мәтін және тіл деңгейлері. Қазақ тіл біліміндегі мәтінтану мәселесі. Мәтін классификациясы мен типологиясы. Мәтіндік кеңістік.

Білім берудің заманауи тенденциялары және оқу мотивтерінің қалыптастыру мәселесі. Әлемдік және отандық білім беру жүйесіндегі жаңа тенденциялардың үндестігі. Тіл мен әдебиетті оқыту жүйесіндегі мотив қалыптастыру: жаңашылдық және проблемалар.

Білім берудің жаңа парадигмалары және оқу мотивтерінің мәні. Тілді оқыту жүйесінде жаңа парадигмалардың ескерілуі. Оқу мотивтерінің түрлері.

Білім философиясы және оқу үдерісіндегі мотив қалыптастырудың сабақтастығы (тұлға мәдениеті, тіл мен сана, сөз өнері мен талғам). Сөйлесім әрекеті. Ұлттық философиядағы адам психологиясының маңызы. Абай Құнанбайұлы, А.Байтұрсынұлы, М.Жұмабайұлы еңбектеріндегі адам психологиясының мәселесі.

Оқушының психологиялық ерекшеліктері мен мотив қалыптастырудың бірлігі. 5-11 сынып оқушыларының психологиялық ерекшеліктері және мотив қалыптастыру тетіктері.

Оқу мотивтерін қалыптастыру мен Тұлға интеллектісінің бірлігі (тұлғалық күзиреттіліктер). Сөйлесім әрекеті және оқу мотивтері. Ж.Аймауытов, Ә.Сыздықов, Қ.Жарықбаев және қазіргі заман психологтарының еңбектеріндегі оқу мотивінің зерттелуі.

Пәнді оқытудың әдістемелік жүйесі және оқу мотивтерін қалыптастырудың педагогикалық ұстанымдары. Оқытудың дәстүрлі ұстанымдары. Оқытудың жаңа ұстанымдары.

Қазақ тілі сабақтарында оқу мотивтерін қалыптастыру: оқу әрекетін ұйымдастыру. Тілді оқытудың әдістемесі. Ғылыми еңбектердегі оқу әрекетінің құрылымы мен оқу мотивтерінің сабақтастығы.

Қазақ тілін мән бере оқыту – оқу мотивациясын арттырудың тетігі. Мән бере оқыту технологиясы: стратегиялары. Қазақ тілін/әдебиетінің оқу бағдарламасы: тақырыптар мен мазмұн жүйесі. Оқу мотивтерін қалыптастыру мүмкіндіктері.

Лингвистикалық дүниетаным – оқу мотивін қалыптастыру жолы. Оқытуды ұйымдастыру формалары. Дербес, жұптық, топтық жұмыстар. Оқытудың жаңа талаптары. Дербес, жұптық, топтық жұмыс түрлері.

Оқу мотивтерін қалыптастыруда инновациялық технологияларды қолдану. Тілдің эстетикалық қызметін меңгерту арқылы оқу мотивтерін қалыптастыру. Тіл және эстетика. Инновациялық технологиялар: түрлері, олардың маңызы. Сөйлесім түрлері және оқу мотивін қалыптастыру. Интерактивтік әдістер, Жағдаяттық тапсырмалар және мотив қалыптастыру әдістері.

Рөлдік ойындар арқылы оқушының оқу мотивациясын дамыту жолдары. Диалогтің тектері мен түрлері. Оқушының әлеуметтік мотивтерін дамыту. Дербестік, топтық, жұптық ойын технологиялары. Ойын түрлері. Рөлдік ойындардың ерекшеліктері.

Лингвистикалық дүниетаным – оқу мотивін қалыптастырудың жолы. Лингвистикалық дүниетаным компоненттері. Мәтін түрлері. Мәтінге талдау жасау жолдары. Мәтіналды, мәтінмен жұмыс және мәтінсоңы жұмыстар.

Әдебиеттің өзіндік көркемдік даму ерекшеліктері. Қазақ әдебиетін дәуірлеудің негізгі принциптері. Әдебиет тарихын дәуірлеудің негізгі жолдары. Әдебиетті дәуірлеудегі басты критерий. Қазақ әдебиеті тарихын дәуірлеудің ғылыми тәжірибелері. Әдебиет тарихын халықтың азаматтық тарихымен байланыстыратын дәуірлеудің гетерогенді принцип. А.Байтұрсынов қолданған жанрлық принцип. Р.Марсеков, С.Сейфуллин, Б.Кенжебаев, Қ.Жұмалиевтер еңбектеріне негіз еткен хронологиялық принцип. Қазір әдебиет тарихын дәуірлеудің негізгі үш жолы: 1. Хронологиялық. 2. Азаматтық тарихпен орайлас. 3. Әдебиеттің өзіндік көркемдік дамуына қарай.

Әдебиет тарихын зерттеудің әдіснамалық негізі. Әдіснама – философиялық ілім. Ғылыми негізді әдіснама. Әдебиетті зерттеудің әдіснамалық негіздерінің дамуы. Әдебиет тарихын зерттеудің әдіснамалық негізі–ғылыми ізденістердің дұрыс арнада жүруінің бірден-бір кепілі. Әдіснаманың екі түрлі мазмұны.

Әдебиет тарихын зерттеуде қолданылып жүрген зерттеу әдістері. Әдебиет тарихын зерттеу әдістерінің ерекшелігі. Тарихи–генетикалық әдістің тиімділігі. 1) Биографиялық. 2) Мәдени–тарихи әдіс 3) Салыстырмалы–тарихи 4) Әлеуметтік әдіс 5) Формальдық тәсіл 6) Тарихи–функционалды метод. Әдебиеттің қоғамдағы үгіт–насихатшылық, тәрбиешілік, эстетикалық, ұйымдастырушылық қызметтері. 7) Тарихи–генетика 8) Тарихи–теориялық тәсіл 9) Мифология әдістері

Қазақ әдебиетінің тарихын зерттеу ісінің басталуы. Тарихшылық

принципі. Әдебиетті зерттеудің тарихшылдық принципі. Тарихшылдық принципіндегі Бушмин көзқарасы. Кеңестік әдебиеттану ғылымының методологиялық негізі. Қазақ әдеби тарихының өркендеу кезеңдері. Алғашқы авторлық әдебиет нұсқалары.

Әдебиет тарихын зерттеудің әдіснамалық негізіне Алаш қайраткерлерінің қосқан үлесі. Ғасыр басындағы ұлттық алаштық идеядағы әдебиет. Әдебиетті дәуірлеуге Алаш қайраткерлерінің қосқан үлесі.

А.Байтұрсынұлының "Әдебиет танытқыш" еңбегінің маңызы. А.Байтұрсынұлының «Әдебиет танытқыш» еңбегі – қазақ әдебиеті тарихындағы алғашқы теориялық еңбек. Қазан төңкерісіне дейінгі тарихи дәуірдің принциптері Ұ.Еркінбаевтың «А.Байтұрсынұлының «Әдебиет танытқыш» еңбегінің теориялық негіздері» еңбегі хақында.

Б.Кенжебаев "Қазақ әдебиеті тарихының мәселелері". Әдеби мектептердің туып, қалыптасуы. Қазақ әдебиетінің тарихын дәуірлеу және Б.Кенжебаевтің ғылыми ұстанымдары.

Ежелгі замандағы рухани мәдениет. Кеңес дәуіріндегі тарихи дәуірлеудің қазақ әдебиетінің дамуындағы рөлі. Тарихи дәуірлеудің ұлттық мұраларымызды зерттеу мен дамытуды тежеудегі қызметі. Қазақ әдеби тарихының өркендеу кезеңдері.

Алтын Орда дәуірі мен қазақ хандығы тұсындағы әдебиет. Қазақ хандығы дәуіріндегі әдебиет (XV–XV ғасыр), қазақтың өзіндік әдебиеті. Алғашқы жазба әдебиет нұсқалары. Қазақ халқының XV–XVII ғасырлардағы рухани мәдениеті өткен замандар мәдениетімен, оның ең құнды дәстүрлерімен сабақтасы. XV ғасырдың соңы–XVII ғасырдың бас кезі қазақ халқының өз алдына дербес хандық құрып, феодалдық мемлекеттің іргетасын қалап, нығая бастаған кезі. XVI ғасырдың мәдени мұрасы – кейбір жазба ескерткіштерінің таза қазақ тілінде жазылуы ("Құтты білік", "Ақиқат сыйы", "Жылнамалар жинағы", т. б.). XV–XVII ғасырларда өмір сүрген қазақ даласының қоғамдық-саяси, әлеуметтік ой-пікірлерінің көшбасшысы болған жыраулар: Доспамбет, Сыпыра, Қазтуған, Асан қайғы, Бұқар жырау толғаулары.

Қазақтың XIX ғасырдағы жаңа, сыншыл, реалистік әдебиеті. Қазақтың XIX ғасырдағы жаңа, сыншыл, реалистік әдебиеті. Ағартушылық бағыттағы әдеби-эстетикалық ой-пікірлердің ұлт-азаматтық идеяларға ұласуы. «Зар заман» ақындары.

Қазақтың XX ғасыр басындағы әдебиеті. 1900-1920 жылдардағы әдебиет, ерекшелігі. Кеңес дәуіріндегі тарихи дәуірлеудің қазақ әдебиетінің дамуындағы рөлі.

Қазақ халқының Қазан төңкерісінен кейінгі кеңестік әдебиеті. Қазақ халқының Қазан төңкерісінен кейінгі кеңестік әдебиеті. Тарихи дәуірлеудің ұлттық мұраларымызды зерттеу мен дамытуды тежеудегі қызметі

Қазақ әдебиетінің ежелгі дәуіріне жаңаша көзқарас (ғұн, сақ дәуірі әдеби мұралары) Қазақ әдебиетінің халықаралық байланыстары, әдеби өмір, шежіресі. Қазақ әдебиетінің ежелгі дәуіріне жаңаша көзқарасы. Н.Келімбетов «Ежелгі дәуір әдебиеті» еңбегінің мәні

Тәуелсіздік кезеңіндегі қазақ әдебиеті. Қазақ әдеби тарихи дәуірлеудің

қазіргі жай-күйі. Қазіргі қазақ әдебиетіндегі тенденциялар. Қазіргі әдебиет тарихы: сан мен сапа. Жаңа көзқарас.

Әдеби-тарихи үдеріс және дәстүрлі ментальдік. Әдеби-тарихи үдерісті зерттеудің тәсілдері. Көркемдік сана түрлері және ментальдік метаморфозасы. Ұлттың менталитеті және оның бүгінгі мен өткені.

Зар заман поэзиясы және ұлт ментальдігінің трансформациясы. Зар заман поэзиясын қалыптастырған антиутопиялық тұжырымдар. Көшпелілік пен отырықшылық: ментальді қарама-қайшылық ұғымдары. «Заманақыр таянды» тұжырымын отаршылдықпен байланыстыру.

Түркі ментальдігі және қазақ ағартушылығы. 1. Қазақ жәдитшілдігі. XIX ғасыр соңы мен XX ғасыр басында Ресей империясының мұсылман халықтары алдында өмір сүру жолындағы таңдауы. 2. Білім бағдары, Батысқа бетбұрыс. 3. Білім саласындағы И.Гаспринский жәдитшілдігі-Еділ зиялылары әл-Курсави (Әбді ан-Насыр бин Ибраһим Әбун-Насыр әл-Бұлғари, 1776-1812) мен әл-Маржани (Шихаб ад-дин Харин бин Баха ад-дин бин Субхан бин Әбді әл-Кәрим, 1818-1889) еңбектерінде көрініс табуы.

Менталділіктің әдебиетпен байланысы. Ментальділіктің әлем әдебиетінде алатын орны. Әдебиеттің қоғам жағдаятына тәуелділігі..

Ментальділіктің қазақ әдебиетінде алатын орны. 1. Кеңестік империя кезеңіндегі ұлттық геноцид, мәдени экспансия және т.б. этностық белгі т-сипаттары (қазақ кеңес ақындары – Қ.Аманжоловтың, Қ.Бекхожиннің, Ә.Тәжібаевтың, Ж.Молдағалиевтің, Қ.Мырза Әлидің, Ж.Нәжмеденовтың, М.Мақатаевтың, т.б. шығармашылығы).

Менталділіктің көркемөнермен байланысы. Тәуелсіз Қазақстан Республикасының жаңғырып-жаңару үстіндегі ұлттық көркемөнерінің барлық саласында бейнеленетін көшпелі кезеңнің дүниетанымдық бедерлері мен құндылықтары. 2. Профессор А.Шәріптің көркемдік сананың үш түрге бөлуі әдістің әдебиеттануға енгізілуі.

Қазақ ғалымдарының еңбектеріндегі ментальділік. Ш.Құдайбердіұлының шығармаларындағы милэтшілдік сарыны. 2. Милэтшілдіктің Алаш қозғалысымен жалғасқан тұсын көрсеткен ақын Нарманбет Орманбетұлы.

Орыс ғалымдарының еңбектеріндегі ментальділік. А.Н. Веселовский және дәстүрлік ментальділік. XIX және XX ғасырлар тоғысының ойшылы Густав Лебон.

Ментальділік және дін. Ақын-жыраулар поэзиясындағы мұсылман парыздары туралы тұжырымдар. Алаштың діни талғамы мен рухани менталитеті.

Милләт және милләтшілдік. Милләт –қазақтың ұлт сөзінің баламасы. Әдебиет пен тіл –милләтілікті сақтау мен дамытудың қайнар көзі.

Елшіл әдебиет еңсесі. 1920-1929 жылдар алаштық сипаттағы инерциялы ағартушылық кезең. 20 жылдары қазақ әдебиетінің шындықты іздеу сарыны.

А.Шәріптің қазақ әдебиетіндегі ұлттық ментальдіктің генезисі, эволюциясы және трансформациясы. А.Шәріп «Әдеби-тарихи үдеріс және дәстүрлі ментальдік» шығармасының талдануы. М.Блок пен Л.Февр Еуропа

мен Ренессанс дәуірін зертеудегі ментальдік ұғымын қолануы.

Ментальділік және оның қазақ әдебиетіндегі орны. Қазақ ақын-жазушылардың еңбектерінде ментальділіктің көрініс табуы. И.Тертерьянның ұлт мәселесіне деген көзқарасы және еңбектерінде аталып өтуі.

Ұлттық ментальдіктің табиғатындағы диалектикалық тұрғыдағы өзгерістер, оның сыры мен сипаты. Ұлттық ментальділік және әлем әдебиеті. Қазіргі қазақ әңгімелеріндегі рухани құндылық көрінісі.

Ұсынылатын әдебиеттер:

«Лексикалық парадигма» пәні бойынша:

Негізгі әдебиеттер:

1. Оразов М. Қазақ тілінің семантикасы. – Алматы: Рауан, 1991. – 152 б.
2. Қалиев Б., Жылқыбаева А. Сөз мағыналарының негіздері. – Алматы: 2002. – 109 б.
3. Қазақ тілі. Энциклопедия. – Алматы: Қазақстан Республикасы Білім, мәдениет және денсаулық сақтау министрлігі, Қазақстан даму институты, 1998. – 509.
4. Хасанов Б. Қазақ тіліндегі сөздердің метафоралық қолданылуы. – Алматы: Мектеп, 1966. – 208.
5. Салқынбай А.Б. Уәждеме: мазмұндық және мәндік қызмет // Әдеби тіл және қазақ тілінің өміршеңдігі. – Алматы: Кіе, 2009. – 356.
6. Қайдар Ә. Қазақ тілінің өзекті мәселелері. – Алматы: 1998. – 269.
7. Хасанов Ғ.Қ. Қазақ тілінің лексикалық синтагматикасы. Ғылыми монография. – Алматы: Үш қиян, 2009. – 488.

Қосымша әдебиеттер:

1. Ө.Айтбайұлы. Тілтірес: (Мемлекеттік тілді қалыптастыру хақындағы ойлар, сұхбаттар, тұжырымдар, баяндамалар, мақалалар). – Алматы: «Абзал-Ай» баспасы, 2014. – 400.
2. Б.Қалиұлы. Тіл білімінің жаңа бағыттары: концепт, прагматика, дискурс, мәтін. – Алматы: Мемлекеттік тілді дамыту институты, 2012. – 246.
3. Ә.Әлметова. Лингвомәдениеттану негіздері. – Алматы: «Полиграфкомбинат», 2016. – 316.
4. Б.Хасанұлы. Ана тілі – Атамұра. – Алматы: Жазушы, 1992. – 272.
5. Балақаев М. Қазақ тіл білімінің мәселелері. – Алматы: Арыс, 2008. – 592.
6. Леонтьев А.А. Основы психолингвистики. – Москва: Наука, 1997. – 287.
7. Қ.Есенова. Қазіргі қазақ медиа-мәтінінің прагматикасы. – Алматы: «Экономика» баспасы, 2007. – 450.
8. Салқынбай А., Абақан Е. Лингвистикалық түсіндірме сөздік. – Алматы: Сөздік, 1998. – 304.
9. Қалиев Ғ. Тіл білімі терминдерінің түсіндірме сөздігі. – Алматы, 2005. – 439.
10. Н.А.Ильясова. тілдік бірліктердің коммуникативтік-танымдық мәні. – Алматы: ТОО «НұрДиАс» баспасы, 2017. – 328.

11. Момынова Б. Тілдегі жаңа бағыттар мен типтік қатынастар. – Алматы: Арыс, 2009. – 160.
12. Васильев Л.М. Современная лингвистическая семантика: учебное пособие для вузов. – М.: Высшая школа, 1990. – 176.
13. Абдрахманова Ж. М. Тіл мен дүниетаным сабақтастығы. – Алматы: 2004. – 230.
14. Апресян Ю.Д. Лексическая семантика. – Москва, 1974. – 64.
15. Бекмағанбетов. Ш. Тілдік таным негіздері және тілдік символдар. Алматы: «Ғылым», 1999, –218.
16. Сағындықұлы Б. Қазіргі қазақ тілі. Лексикология. – Алматы: Қазақ университеті, 2003. – 101.
17. Жалмаханов Ш.Ш. Түркі лексикасының семантикалық деривациясы (түркі жазба ескерткіштері мен қазіргі түркі тілдерінің материалдары бойынша). – Алматы: 2004. – 45. Автореферат. 10.02.06

Интернет-көздері

1. www.philology.ru/linguistics1/sapir-93c.htm
2. <http://www.philosophy.ru/iphras/library/gurevich.html>
3. <http://lib.ru/textbooks/yazykoznanie.txt>
4. www.aaanet.org/sla/
5. <http://gramota.ru/book/ritorika/index3.htm>
6. <http://www.mnsu.edu/emuseum/cultural/language/whorf.html>

«Тілді оқыту мотивациясы» пәні бойынша:

Негізгі әдебиеттер:

1. Дәулетбекова Ж., Исаева Ж. Тілді оқыту мотивациясы. Оқу құралы. – Алматы, 2018. – 225 б.
2. Дәулетбекова Ж.Т. Әдістеме – шеберлік әлемі. Тілді оқыту: лингвопсихологиялық аспект. 4 томдық зерттеулер жинағы. 1-том. – Алматы: ҮшҚиян, 2021. – 200.
3. Дәулетбекова Ж.Т. Әдістеме – шеберлік әлемі. Сөз мәдениеті: әдіснама мен әдістеме. 4 томдық зерттеулер жинағы. 2-том. – Алматы: ҮшҚиян, 2021. – 320 б.
4. Дәулетбекова Ж.Т. Әдістеме – шеберлік әлемі. Ұлттық руханият негізі – тіл мен діл. 4 томдық зерттеулер жинағы. 3-том. – Алматы: ҮшҚиян, 2021. – 200.
5. Ф.Ш.Оразбаева. Деңгейлік қазақ тілі. – Алматы: «Ан–Арыс» баспасы, 2019. – 560.
6. Дәулетбекова Ж.Т. «Қалдырған ізің мәңгілік...». 4 томдық зерттеулер жинағы. 4-том. – Алматы: ҮшҚиян, 2021. – 248.
7. Оразбаева Ф. Тілдік қатынас. Монография. Шығармалар жинағы 2-том. – Алматы: Ан–Арыс, 2019. – 584.
8. Оразбаева Ф. Тіл кеңістігі. Мақалар жинағы. Шығармалар жинағы 3-том. – Алматы: Ан–Арыс, 2019. – 584.
9. Дәулетбекова Ж.Т., Әлібаева М., Нұрғали С. Сөз – өнер. Көмекші оқу құралы. – Алматы, 2019. – 90.

10.Р.С. Рахметова. Қазақ тілі синтаксисі: коммуникативтік-танымдық аспект. Ғылыми монография. – Алматы: Ұлағат, 2014. – 270.

11.Хеккаузен Х. Мотивация и деятельность.–М., 1986. В 2-х томах, I том. – 406.

Қосымша әдебиеттер:

1. Аймауытов Ж. Психология. –А., 2019. – 310 б.
2. Байтұрсынұлы А. Шығармалар жинағы. 5 томдық. 1-5 томдар. – Алматы, 2018.
3. Абай. Шығармалары. – Алматы, 2020. – 230.
4. Сыздық Р. Сөз құдіреті – Алматы, 2017. – 160.
5. Сыздық Р. Тілдік норма және оның қалыптануы. – Астана: Елорда, 2020. – 230.

«Әдебиет тарихын дәуірлеудің теориялық негіздері» пәні бойынша:

Негізгі әдебиеттер:

1. Қазақ әдебиеттану ғылымының тарихы. I том. – Алматы, 2008.
2. Қазақ әдебиеттану ғылымының тарихы. II том. – Алматы, 2009.
3. Смағұлов Ж. Қазақ әдебиеттану ғылымының тарихы. – Алматы: Қазақ университеті, 2010.
4. Б.Кенжебаев. Қазақ әдебиеті тарихының мәселелері. – Алматы: Ғылым, 1973. – Б. 170.
5. Әдеби мұра және оны зерттеу. – Алматы: Ғылым, 1961. – 374.
6. А. Қыраубаева. Ғасырлар мұрасы. – Алматы: Мектеп, 1988. – 163 б.; Ежелгі әдебиет. – Астана: Ел орда, 2001. – 224.
7. И. Нұрахмет. Қазақ әдебиетінің төркіні мен тарихын дәуірлеу. Филология ғылымдарының кандидаты ғылыми дәрежесін алу үшін дайындалған диссертация авторефераты. – Астана, 2005.
8. Классикалық зерттеулер: Көп томдық. – Алматы: «Әдебиет әлемі», 2013. Т.15: Қ.Жұмалиев, З.Қабдолов, З.Ахметов. Әдебиет теориясы. – 412.
9. Смағұлов Ж.К.ХХ ғасырдағы қазақ әдебиеттану ғылымы. Оқулық. Алматы, 2019. –388.
- 10.Райан, Майкл. Әдебиет теориясы. – Алматы : "Ұлттық аударма бюросы", 2019. – 292.
- 11.Б. Ыбырайым. ХХ ғасырдағы қазақ поэзиясы. – Алматы: Дәуір, 2022. – 383.

Қосымша әдебиеттер:

1. Кеңбейшіл, М. Замандастар заңғары: Әдеби-танымдық, сыни, зерттеу еңбектер. – Алматы: Арыс, 2007.
2. Қирабаев С. Әдебиетті қайта оқу: әдебиеттік, зерттеулер мен мақалалар. – Алматы: Балауса, 2010.
3. Келімбетов Н. Ежелгі дәуір әдебиеті. – Алматы, 2005.
4. Қалижан У. Қазақ әдебиетіндегі діни-ағартушылық ағым. – Алматы, 1998.
5. Мәдібаева Қ. ХІХ ғасырдағы қазақ әдебиеті. – Алматы, 2001.

6. Омаров Б. Зар заман поэзиясы. Генезис, типология, поэтика. – Алматы, 2003.

«Көркем әдебиеттегі ұлттық ментальдік» пәні

Негізгі әдебиеттер:

1. Кішібеков Д. Қазақ менталитеті: кеше, бүгін, ертең, – Алматы: Ғылым 1999. – 199.
2. Қабдолов З. Сөз өнері : оқулық– монография. – Алматы: Өлке, 2014. – 496.
3. Методология анализа литературного процесса. – М.: Наука 1989. – 237.
4. Бурабаев Т.К. Ұлт менталитеті. – Астана: Елорда, 2001. – 244.
5. Тұрысбекова А.Е. Ә.Кекілбаев пен Б.Нұржекеев шығармаларындағы ұлттық менталитет. – автореферат, 2009.
6. Қирабаев С. Ұлт тәуелсіздігі және қазақ әдебиеті: Әдебиеттік зерттеулер, сын мақалалар, естеліктер. – Алматы: «Жібек жолы» БҰ, 2011. – 596.
7. Қамзабекұлы Д., Б. Омарұлы, А. Шәріп «Ұлттық әдебиет және дәстүрлі ментальдік» – Алматы, 2011
8. Қалижанов У. Қазақ әдебиеті және рухани жаңғыру – Алматы, 2018.
9. Шәріп А. Қазақ поэзиясы және ұлттық идея. – Алматы, 2000.
10. Жұмақаева Б.Д. Қазақ хандығы дәуіріндегі әдебиет. – Алматы, 2017.

Қосымша әдебиеттер:

Ақпараттық ресурстар:

1. <http://www.studentoffice.narod.ru/kazakhstan/adebiat.html>
2. http://www.adebiet.kz/index.php?option=com_content&task=view&id=8085&Itemid=23
3. <http://www.adebietaidini.Edu.Kz/ru/structure/ao/fof/zhivf/couvse/59>
4. http://www.atazholy.kz/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=35&Itemid=54
5. http://www.atazholy.kz/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=35&Itemid=54

Емтихан сұрақтары:

«Лексикалық парадигма» пәні бойынша:

1. Қазақ тілінің лексика-семантикалық жүйесі
2. Ұғым және сөз төркіні. Сөз мағынасының түрлері
3. Орфоэпиялық және орфографиялық варианттар
4. Сөз варианттарының зерттелуі
5. Синонимдердің зерттелуі
6. Сөз варианттарының грамматикалық түрі
7. Стильдік антонимдер
8. Лексикалық варианттардың жасалу жолдары
9. Синонимдердің мағыналық, стильдік, сөз қолданысындағы реңктер

10. Семасеология ілімінің ғылым ретіндегі қалыптасу тарихы.
Семасеологияның зерттеу нысаны мен пән ретіндегі қалыптасуы
11. Лингвистикалық семантиканың зерттелуі
12. Қазақ тілі семантикасының дамуы
13. Лексикалық единица оның мағыналық ерекшелігі
14. Сөздің мағыналық белгілері
15. Сөз бен ұғым. Сөз бен мағына
16. Сөздің лексикалық мағыналарының түрлері (типтері)
17. Сөздік мағына мен тілдік мағына
18. Семасеология және оның зерттеу объектісі. Сөздің атауыштық негізгі мағынасы тарихы.
19. Фразеологиялық байлаулы мағына мен синтаксистік шартты мағына
20. Ауыспалы мағына оның түрлері мен жасалуы. Сөз мағынасының тарылуы мен кеңеюі
21. Метафора және оның түрлері. Метонимия, Синекдоха, Эпитет, Теңеу, Парафраза, Перифраза.
22. Лексикалық және грамматикалық мағына
23. Сөздердің көп мағыналылығы. Полисемия
24. Сөздердің лексика-семантикалық топтары
25. Сөз мағынасының дамуы. Сөздердің қосалқы аталымдары негізгі тарихы.
26. Лексикалық семантиканың таңбалық мәні тарихы.
27. Философиялық семантиканың мәні. Құрылымдық семантика. Туындаушы семантика тарихы.
28. Қатысымдық (коммуникативтік) мағына теориясы
29. Интерпретациялық семантика. Мәтін семантикасы. Психосемантика су.
30. Когнитивтік семантика. Логикалық семантика.
31. Мәдени семантика
32. Сөздердің семантикалық валенттілігі
33. Фразеологиялық семантика. Паремеологиялық семантика
34. Лексикалық мағына мен концепт құрылымындағы семантикалық қатынастар тарихы.
35. Коммуникативтік акт барысындағы сөз мағынасының мәні таушы тарихы.
36. Қоғамдық-әлеуметтік жағдаяттың қатысымдық мағынаға әсері тарихы.
37. Тілдік тұлғаның сөз қолданысындағы семантикалық ойнақылықтар
38. Денотаттық мағына негіздері. Сигнификаттық мағына негіздері. Коннотаттық мағына негіздері
39. Түркі тілдеріне ортақ сөздердің мағыналық сипаты
40. Қазақтың байырғы төл сөздерінің мағыналық сипаты
41. Қазақ лексикасындағы кірме сөздердің мағыналық сипаты
42. Сөздердің қолданылу өрісіне байланысты түрлері қалып тарихы.
43. Жалпылама лексика. Диалектілік лексика және оның қызметі таушы тарихы.
44. Арнаулы лексика және оның қызметі таушы тарихы.
45. Әдеби тіл және бейәдеби тіл тарихы.
46. Стилбаралық бейтарап лексика тарихы.
47. Сөйлеу тілі лексикасының түрлері рі.

48. Тұрмыстық қарапайым сөздер (қарапайым сөйлеу тілі)
49. Жаргон, арго сөздер, варваризмдер
50. Кітаби лексика
51. Экспрессивті–эмоционалды лексика
52. Бейнелі лексика
53. Сөздердің актив және пассив қолданылатын түрлері
54. Көнерген сөздер. Неологизмдер
55. Жаңа атаулар. Архисема. Сема. Семема

«Тілді оқыту мотивациясы» пәні бойынша:

1. Оқушының психологиялық ерекшеліктерін ескеру – оқыту мотивациясын қалыптастырудың шарты
2. Ахмет Байтұрсынұлының «Тірі білім» теориясы – заманауи білім берудің басты парадигмасы
3. Тіл арқылы оқушының өмірлік дағдысын қалыптастыра алу – мұғалім шеберлігінің көрсеткіші
4. Қазақ тілін/Қазақ әдебиетін оқыту мотивациясын жетілдіру: дәстүр мен инновация тоғысы
5. Топтық жұмыс технологиясы арқылы оқушының сөз мәдениетін қалыптастыру мүмкіндіктері
6. «Қазақ тілі» сабақтарында оқушыны субъект ретінде дамытудың жолдары
7. «Қазақ тілі» пәнінде қалыптастырылатын құзіреттіліктер (өмірлік дағдылар)
8. Шығармашылық тапсырмалар – оқу мотивтерін дамыту арқылы оқушының интеллектуалдық әлеуетін жетілдірудің кепілі
9. Оқу мотивтерін тудыра отырып қалыптастырылатын функционалды сапаттылық – «Қазақ тілі» пәнін меңгерудің түпкі нәтижесі
10. Қазақ тілі сабақтарында ережелерге мән бере оқыту стратегиясын қолдану
11. Тілді ұлттық құндылық ретінде оқыту жолдары
12. МБО: терминге мән бере оқыту стратегиясының нәтижелері
13. Тілдік білімнің ұлттық құндылықтармен тоғысы: қазақ тілін оқыту ұстанымдары
14. Сөйлесім әрекеті және оқу мотивтері.
15. Ж.Аймауытов, Ә.Сыздықов, Қ.Жарықбаев және қазіргі заман психологтарының еңбектеріндегі оқу мотивінің зерттелуі
16. Пәнді оқытудың әдістемелік жүйесі және оқу мотивтерін қалыптастырудың педагогикалық ұстанымдары.
17. Оқытудың дәстүрлі ұстанымдары. Оқытудың жаңа ұстанымдары
18. Қазақ тілі сабақтарында оқу мотивтерін қалыптастыру: оқу әрекетін ұйымдастыру.
19. Тілді оқытудың әдістемесі
20. Ғылыми еңбектердегі оқу әрекетінің құрылымы мен оқу мотивтерінің сабақтастығы

21. Қазақ тілін/әдебиетінің оқу бағдарламасы: тақырыптар мен мазмұн жүйесі. Оқу мотивтерін қалыптастыру мүмкіндіктері
22. Лингвистикалық дүниетаным – оқу мотивін қалыптастыру жолы
23. Оқытуды ұйымдастыру формалары
24. Дербес, жұптық, топтық жұмыстар
25. Оқытудың жаңа талаптары
26. Оқу мотивтерін қалыптастыруда инновациялық технологияларды қолдану
27. Тілдің эстетикалық қызметін меңгерту арқылы оқу мотивтерін қалыптастыру
28. Тіл және эстетика
29. Инновациялық технологиялар: түрлері, олардың маңызы
30. Сөйлесім түрлері және оқу мотивін қалыптастыру
31. Интерактивтік әдістер
32. Жағдаяттық тапсырмалар және мотив қалыптастыру әдістері
33. Рөлдік ойындар арқылы оқушының оқу мотивациясын дамыту жолдары
34. Диалогтің тектері мен түрлері.
35. Оқушының әлеуметтік мотивтерін дамыту
36. Дербестік, топтық, жұптық ойын технологиялары
37. Ойын түрлері. Рөлдік ойындардың ерекшеліктері
38. Лингвистикалық дүниетаным – оқу мотивін қалыптастырудың жолы
39. Лингвистикалық дүниетаным компоненттері
40. Мәтін түрлері. Мәтінге талдау жасау жолдары. Мәтіналды, мәтінмен жұмыс және мәтінсоңы жұмыстар

«Әдебиет тарихын дәуірлеудің теориялық негіздері» пәні бойынша:

1. Қазақ әдебиетінің тарихын зерттеу ісінің басталуы. Тарихшылдық принципі
2. XIX ғ. Еуропадағы және орыс академиялық әдебиеттану арасындағы мектептер
3. Алғашқы баспасөздегі тарихи дәуірлеуге қатысты кейбір пайымдаулар
4. Қазіргі отандық әдебиеттану ғылымының зерттеу әдістері
5. Кеңестік әдебиеттану ғылымының методологиялық негізі
6. Қазан төңкерісіне дейінгі тарихи дәуірдің принциптері
7. Алтын Орда дәуірі мен қазақ хандығы тұсындағы әдебиет
8. Қазақтың XIX ғасырдағы жаңа, сыншыл, реалистік әдебиеті
9. Қазан төңкерісіне дейінгі тарихи дәуірдің принциптері
10. Қазақ әдеби тарихының өркендеу кезеңдері
11. Әдебиет тарихын зерттеудің салыстырмалы әдісі
12. Әдебиет тарихын зерттеудің әдіснамалық негізі. Алаш қайраткерлерінің қосқан үлесі
13. Қазақ әдебиетінің тарихын дәуірлеу және Б.Кенжебаевтің ғылыми ұстанымдары
14. Қазақ ру–тайпаларының ежелгі ру, ұлыс дәуірлеріндегі әдебиеті

15. Қазақ хандығы дәуіріндегі әдебиет (XV-XV ғасыр), қазақтың өзіндік әдебиеті
16. А.Байтұрсыновтың «Әдебиет танытқыш» (1926) еңбегі
17. Әдебиетті зерттеудің тарих ғылымымен байланысы
18. XIX ғасырдағы ағартушылық әдебиет және өкілдері
19. Х.Сүйіншәлиевтің қазақ әдебиетін дәуірлеу принциптері
20. Қазақ әдебиетінің ежелгі дәуіріне жаңаша көзқарас (ғұн, сак дәуірі әдебиеті)
21. Тәуелсіздік кезеңіндегі қазақ әдебиеті 1.
22. Қазақ әдебиеттану ғылымындағы теориялық еңбектерді атаңыз
23. Теориялық әдебиеттанудың қазіргі жаңа парадигмалары қандай?
24. Әдебиеттану ғылымының қазіргі проблемалары.
25. Әдебиеттің тарихы – әдебиеттану ғылымының негізі
26. Ағартушылық бағыттағы әдеби – эстетикалық ой–пікірлердің ұлттық азаттық идеяларға ұласуы
27. Ш.Уәлихановтың қазақ әдебиетінің тарихына қатысты зерттеу еңбектері.
28. А.Байтұрсынов, М.Жұмабаев, М.Дулатов, Ә.Бөкейханов,
29. Х.Досмұхамедовтердің қазақ әдебиетінің тарихын зерттеуге қосқан үлестері
30. М.Әуезов, С.Мұқанов, Б.Кенжебаев, Қ.Жұмалиевтердің қазақ әдебиетінің тарихын зерттеудегі концепциялары.
31. Қазақ әдебиетінің тарихын дәуірлеу және Б.Кенжебаевтың ғылыми ұстанымдары.
32. Қазақ әдебиетінің тарихын дәуірлеуге байланысты бүгінгі көзқарастар.
33. Коммунистік идеологияны ұстанған қазақ ақын–жазушыларына бүгінгі көзқарас.
34. Замана шындығының реалистік суреттелуі және қаламгер позициясы.
35. Қазан төңкерісіне дейінгі тарихи дәуірлеуге қатысты кейбір пайымдаулар.
36. 2030-шы жылдардағы тарихи дәуірлеуге қатысты
37. Ондағы негізгі бағыттар мен көркем шығармашылықтан талап ететін басты критерийлер.
38. Ел өміріндегі қоғамдық–саяси өзгерістердің тарихи дәуірлеуге әсері.
39. Әдебиеттің қондырма ретіндегі
40. Өкімет қаулы–қарарлары
41. Әдеби одақтар мен ұйымдардың пайда болу, құрылу себептері.
42. Кеңес дәуіріндегі тарихи дәуірлеудің қазақ әдебиетінің дамуындағы рөлі
43. Тарихи дәуірлеудің ұлттық мұраларымызды зерттеу мен дамытуды тежеудегі қызметі.
44. Қазақ әдеби тарихының өркендеу кезеңдері
45. Кәсіби сыншылдықтың жетілуі және әдеби процесс
46. Қазақ әдебиетінің тарихи дәуірлеудің қазіргі жай – күйі.
47. Сынның көркем шығармашылық процеске әсері.
48. Қазіргі тарихи дәуірлеудің әр түрлі ұстанымдары.
49. Ұлттық тарихи дәуірлеу
50. Қазіргі қазақ әдебиетіндегі тенденциялар

«Көркем әдебиеттегі ұлттық ментальдік» пәні бойынша

1. Қазақ әдебиетіндегі ұлттық сарындар сипаты, этно-фольклорлық дәстүр жалғастығы. Менталитет, ментальдік ұғымы
2. Қазақ поэзиясындағы дәстүрлі ментальдіктің зерттелуі
3. Ментальдіктер мәмілесі және ұлттық мінез туралы
4. Қазақ әдебиетіндегі этнографиялық дәстүр жалғастығы. Көркемдік сана түрлері және ментальдік метаморфозасы
5. Қазақ әдебиетіндегі ментальдіктің көрінісінен мысал келтіру
6. Зар заман поэзиясындағы ментальдікті сипаттау
7. Зар заман поэзиясындағы ақырзаман сарыны
8. Қазақ поэзиясындағы заман шындығынан мысалдар келтіру. Ә.Бөкейханның Батыс руханият жөніндегі пікірін талдау
9. Қазақ поэзиясындағы дәстүр туралы сипаттау
10. С.Елубаевтың «Ақ боз үй» романындағы халықтық дәстүр
11. «Ұлттық мінез» бен «ұлттық рух» категорияларын қарастырған Г.Шпет
12. «Зар заман» қоғамдық ойдағы және әдебиеттегі құбылыс екендігін талдау
13. Зар заман ақындары шығармаларындағы ұлттық сана көрінісінен мысал келтіру
14. Б.Майлин туындыларындағы ұлттық сипат, қазақи болмыс көріністері
15. Зар заман поэзиясындағы антиутопиялық сарындарды түсіндіру
16. Қазіргі қазақ поэзиясындағы этно-фольклорлық үрдіс
17. Қазақ поэзиясындағы дәстүр мен жаңашылдықты салыстыра сипаттау
18. Ұлттық мінездің поэзиядағы көрінісін баяндау
19. Қазақ романтизіндегі ұлттық мінез
20. Ұлттық мінездің поэзиялық шығармалардағы көрінісіне мысал келтіру
21. Ұлттық идея және қазақ поэзиясы жайлы талдау жасау
22. XX ғасырдағы дәстүрлі ментальдік туралы пікір білдіру
23. Поэзиядағы қайырымды қоғам туралы утопияны түсіндіру
24. Қазіргі қазақ әңгімелеріндегі рухани құндылық көрінісі.
25. Қазақ менталитетінің қалыптасуына әсер еткен факторларды тарқатып жазу
26. Прозалық шығармалардағы этнографиялық сарындар
27. Ұлт ментальдігінің трансформациясын сипаттау
28. Зар заман поэзиясындағы өзекті болған мәселелерді талдау
29. Қазақ әдебиетіндегі ұлттық идея турасын түсіндіру
30. XX ғасырдағы дәстүрлі ментальдікті тарқатып жазу
31. Поэзиядағы құтты қоныс туралы утопияның мәнін түсіндіру
32. Әбубәкір Кердерінің заман туралы толғауын талдау
33. Әлем әдебиетіндегі дәстүрлі ментальдікті сипаттау
34. Жәдитшілдік ұғымының қазақы нұсқасын сипаттап жазу
35. Тарихи үдеріс және дәстүрлі ментальдікті салыстыру
36. Поэзиядағы ерлікті жырлау дәстүрін сипаттау
37. Қазақ ағартушылығындағы ментальдікті сипаттау

38. М. Әуезовтің әдебиеттегі дәстүр туралы пікірінен мысалдар келтіру
39. А.Шәріп пен Б.Омарұлының дәстүрлік ментальдағы зерттеулерінің ұқсастығын салыстыру
40. Д.Қамзабекұлының ментальдік туралы зерттеулерін талдау
41. Ш.Қанайұлы шығармаларындағы заманақыр белгісін сипаттап жазу
42. Шортанбай поэзиясындағы отаршылдық сарынын талдап жазу
А.Шәріптің зерттеулеріндегі ментальдік туралы пікірінен мысалдар келтіру
43. Асан қайғы поэзиясындағы жерұйықнамаға түсінік беру
44. И. Гаспринскийдің жәдитшілдігі туралы пікір білдіру
45. М.Мөңкеұлының «Үш қиян» толғауын талдау
46. Б.Омарұлының дәстүрлі ментальдік туралы зерттеулерін сипаттап түсіндіру
47. Зар замаң поэзиясындағы санақ, есепке алу ұғымынан мысалдар келтіріп, талдау жасау
48. Ғ.Қараш өлеңдеріндегі милләтшілдікті сипаттау
49. Шортанбай шығармашылығындағы отаршылдық тақырыбын түсіндіру
50. Б.Омарұлының дәстүрлік ментальдік тақырыбындағы зерттеу еңбегі туралы сипаттау
51. Зар заман поэзиясындағы ел мәселелерін талдап жазу
52. Мұрат Мөңкеұлының заман туралы тұжырымдарын талдау
53. Поэзиядағы ерлікті жырлау дәстүрін сипаттау
54. Жыраулар поэзиясындағы отбасы мәселелерінен мысалдар келтіру